

EL LLENGUATGE

Diguem-ho clar

La correcció gramatical de dues oracions com *Diem la veritat* i *Dieu cosés sorprenents* depèn del significat amb què les utilitzem. Són correctes si els atribuïm valor indicatiu, si amb elles indiquem un fet que realment s'esdevé, i són incorrectes si les fem servir amb valor imperatiu. En canvi, les oracions «*Diem-ho clarament*» i «*Dieu-ne unes quantes*» són necessàriament incorrectes, volem dir que no són correctes en cap cas. I, tanmateix, frases com les que acabem de transcriure en segon lloc són encara ben freqüents en els textos de les nostres publicacions, subjectes molts d'ells, sens dubte, a una revisió poc rigorosa.

Es sabut que en les formes de subjuntiu (i, per tant, d'imperatiu) de certs verbs del segon grup apareix una *g* irregular: *No et moguis*, *Beguem una altra copeta*, *No encengueu foc al bosc*. Les úniques formes conflictives, és a dir, subjectes a freqüents vacil·lacions, són les de les dues primeres persones del plural. Les normes pràctiques que les resolen són les següents: la primera persona (del plural) presenta aquesta *g* irregular en tots els casos (dels verbs a què ens referim), la segona, que presenta formes amb *g* i formes sense, es resol seguint el model de les formes de la segona persona del singular (en què no es coneix cap ús vacil·lant): *Traguem-lo d'aquí*, *Vol que ens ho venguem*, *No ens moguem d'aquí*, *Seieu una mica* (*Seu una mica*), *Veneu-vos la casa* (*Ven-te la casa*), *Volia que el duguéssiu* (*Volia que el duguéssis*), *No distragueu el conductor* (*No distreguis el conductor*).

Hi ha, tanmateix, alguna excepció, que en aquest cas vol dir una simplificació. Efectivament, el verb *dir* —que importa, d'altra banda, de destacar, pel seu ús tan freqüent— presenta la *g* en qüestió en totes les formes de subjuntiu i d'imperatiu, però en lloc d'aquestes formes alguns fan servir encara formes sense *g* que, en els temps de present, coincideixen amb les de l'indicatiu. Per això és correcte de dir *Diem la veritat* quan s'exposa un fet i no ho és quan es dona una ordre, en què cal dir *Diguem la veritat*, fent servir l'imperatiu. Les formes d'imperatiu, d'altra banda, són les úniques formes personals que admeten un pronom encíctic (usat després del verb). Per això, frases com «*Diem-ho així*», «*Diem-ne tres*», «*Dieu-les totes*» (sense *gal* verb i amb un pronom) són sempre incorrectes.

Albert Jarné